

DĚTSKÝ FOLKLOR

František Lazecký

Malinový chodníček

Spi, anjelku, spi

Spi, anjelku, spi
dám ti slivky tři,
jedna bude červená,
druhá bude zelená,
třetí bude modrá,
spi, ovečko, dobrá.

Vezem chlopky, vezem
robky

Vezem chlopky, vezem robky,
hopky, hopky, hopky, hopky
přes kaluže a přes kopky,
od Těšína do Jičína,
od Jičína do Těšína.
Jeden chlopek z vozu spadl,
ten, co dešti kapky kradl,
hop, hop, hop,
spadl z vozu chlop.

Vezem robky, vezem chlopky,
hopky, hopky, hopky, hopky,
přes kaluže, přes příkopky,
z Opavy až do Ostravy
a z Ostravy do Opavy.
Jedna robka z vozu spadla,
ta, co kurám vejce kradla,
hop, hop, hop,
leží tu jak snop.

Říkadlo

Kukačka

Kuku! Kuku! Kuku!
Já tu sedím na buku.
Janek sedí pod jedlí,
aby ho vlci nesnědli.

Škádlivka

Strašpytel

Mamulenko, pojd'te sem,
Koza mele ocasem.
Kozel mele sivou bradou,
snad mě, táto, neukradou.

Rozpočítadlo

Had leze z díry,
nese s sebou knihy,
erlice, perlice,
ta červená stolice,
čtyři oka
u potoka
a to páté ven!

Ententýky,
dva špalíky,
cuku ruku vek,
máma peče špek
pro malého synka,
pro toho Martínka,
pro malou děvušku,
co chodí za družku,
ať je synek,
ať je děvuška,
jeden musí ven!

Kolik?

Tatínku, kolik je jablek?
„Tolik, kolik je stopek.“

Tatínku, kolik je psů?
„Tolik, kolik jejich ocasů.“

Tatínku, kolik je trávy?
„Aby se napásly krávy.“

Tatínku, kolik je vody?
„Tolik, kolik kapek v dešti chodí.“

Tatínku, kolik je hvězd na nebi?
„Jedna a ty ostatní.“

Tatínku, kolik je ovcí?
„Tak je, synku, spočti!“

Kolik máš roků?
„Plnou hrst broků.“

Kolik máš let?
„Tři kopy a jedno povřísló.“

Kolik je hodin?
„Tři čtvrti na podzim.“

Hádanka

Jde posel, jde,
má čtyři rohy,
žádné nohy,
nic nemluví,
všecko poví.

Tajná řeč

Prýjá prýjsem prýpřiprýšel prýkvám prýpůj-
prýčit prýpáprýnev, prýbuprýdem prýpéprý-
ci prýryprýbu prýa prývám prýpoprýšlem prýza
prýpůjprýčeprýní prýoprýcáprýsek.

Oblamovačka

Všeci šveci šídly šili, co jim švecky poručily.
Kopla kobyla kovala, když koval kobylu kul.

Píseň

Jdou kravičky, jdou
zlatou dolinou,
vpředu mají zvonce,
vzadu zase konce,
jdou, kravičky, jdou
zlatou dolinou.

Jdou kravičky, jdou
dolů dědinou,
dole mají nohy,
nahore zas rohy,
jdou kravičky, jdou
dolů dědinou.

Jdou kravičky, jdou
zlatou dolinou,
už nám nesou mlíčko
a červené líčko,
jdou kravičky, jdou
zlatou dolinou.

UMĚLÁ POEZIE

Karel Alois Vinařický Žežulice

Po měsíci máji
pacholík šel v háji,
a žežulka s buku
zakukala: "kuku,
škoda jara, kluku!"
Podle rozumu jak věděl,
hoch žežulce odpověděl:
žežuličko, nežaluj,
v létě také se raduj!
Léto také musí býti,
my musíme pšenku žíti,
v podzim ovoce dozrává,
pro zimu lahůdku dodává.
Nech ať se to všecko střídá,
víc už nenaříkej,
v létě také zakukej! -
A žežulka s buku
vesele pak odpovídá:
Ku - ku - ku, ku - ku,
moudrý jsi, kluku!

František Doucha

Boha ústy jen vyznávat
ještě dosti není,
slušno věrně zachovávat
jeho naučení.
Nábožným a bohabojným
ten jen v pravdě sluje,
kdo vždy dobrým skutkům hojným
život zasvěcuje.
(Schránka dobrého naučení, 1853)

Josef Václav Sládek Žežulka

Zakukala žežulička
z doubravy:
„Přišlo jaro, kdo je se mnou
pozdraví?“

„Přišlo, jak by z nebe spadlo,
samý květ,
pospěšte si, chcete-li je
uvidět!“

My bychom je pozdravili,
ale jak?
My kukati neumíme
jako pták.

Ale přec se půjdem na ně
podívat;
nekukáme, můžem mu však
zazpívat!

(Skřivánčí písně)

Josef Václav Sládek
Hádanka

Na palouce, modré louce,
pasou se tam zlaté ovce;
v noci se tam pasou, ve dne
neuhlídáš ani jedné.

A jest jich tam na tisíce
a jest jich tam ještě více;
pastýře však nikdo z lidí
neviděl a neuvidí.

(Zvony a zvonky)

Josef Kožíšek
Rozpočítadlo

Stojí, stojí kopeček,
na kopečku stromeček,
ořechy má uzamčené
na stříbrný zámeček.
Pohladím je na tvářičky,
podají mi zlaté klíčky,
a to první den,
jeden ptáček ohniváček
vyletí mi ven!

(Ráno)

František Hrubín
Špalíček veršů a pohádek

Poštovní schránka

Hádej, hádej, copak je to:
Ať je zima nebo léto,
bílý pták
bezperák
do té modré budky vletí
a sám už z ní nevyletí.

V kuchyni

Mámo, my se přece nepřem,
co je bez pepře, co s pepřem,
ale Mařenka se pře,
strká ti nos do pepře.

Pampelišky

Pampelišek plná louka
a náš Vítek do nich fouká,
kolem všude bílo.
Snad tu nesněžilo?

Kdepak! To náš malý smíšek
fouká jako čtyři
a z těch bílých pampelišek
odletuje chmýří.

Fouká, fouká, oči mhouří:
jako vláček v bílém kouři
v chmýří se nám ztratí
za vysokou natí.

O nezvedných kůzlatech

Koza praví kůzlatům:
„Budu dlouho mimo dům,
buďte hodná, neperte se,
vlk to všechno slyší v lese!“

Máma z vrátek ještě není,
už se perou o lupení:
„Mé, já, mé, mé, já, mé!“
„Né-é né, né-é né!“

Vtom na dveře buchy, buchy:
„Otevřete, neposluchy!“

Černý kozlík nejdřív zmlk:
„Děti, jde sem na nás vlk!“

Na dveře zas buch, buch:
„Otevřete, neposluchy,
já jsem vaše maminka.“
„Máma klepe zlehýnka.“
„Jak? Pojd' mi to ukázat!“
„Takhle, sotva je to znát:
klepy klep, klepy, klep.“

Vlk to zkouší - buchy klep,
vlk to plete klepy buch.
„Nevidíme tě, když t'ukáš,
aspoň v okně se nám ukaž,
máš-li rohy, bílou bradu!“

„Mám jen břicho plné hladu.“
„Maminka nám nosí domů
sladké mlíčko ve vemínku.
Ty jsi vlk a lhář jsi k tomu,
vydáváš se za maminku.
Jdí si tam, ty starý lháři,
kde se vlkům dobře daří!“

Zavrčel vlk, bouchl vrátky,
stáhl ocas, běží zpátky.

Slyšte, ještě z vrátek není,
už se perou o lupení:
„Mé, já, mé, mé, je, mé!“
„Né-é né, né-é né!“
(Špalíček veršů a pohádek)

František Halas **Před usnutím II**

Kam jen ty hodiny v lese pověsili?
To je tam, myslím, Karkulka dala.
Nevěříš? Když jsme tam s mámou byli,
mockrát v nich kukačka zakukala.

Čím se ten ušák, čím se polekal?
Jen na bobek si chudák sotva sed,
pár bobků udělal a tak se hnal,
že pod ocáskem mu zbyl papírek.
(Před usnutím)